

Datums skatāms laika zīmogā Nr./ No. COR-N-2025/0888
Uz/ Re: _____ Nr./ No. _____

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
E-adresē

**Par konsultāciju dokumentu par kapitāla
izmaksu uzskaites un aprēķināšanas
metodikas grozījumiem**

Akciju sabiedrība "Conexus Baltic Grid" (turpmāk – Conexus) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) tīmekļvietnē 2025. gada 27. martā publicēto konsultāciju dokumentu par grozījumiem kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā (turpmāk – metodikas grozījumi) un sniedz šādus iebildumus un priekšlikumus.

1. Regulators metodikas grozījumu 1.3. punktā vēlas noteikt, ka Regulators kapitāla atdeves likmi nosaka reizi divos gados līdz 1. septembrim. Conexus iebilst šiem grozījumiem, norādot, ka tas var radīt situācijas, kad komersanti ir spiesti pielāgot regulatīvā perioda garumu kapitāla atdeves likmes noteikšanas biežumam, tādējādi nepamatoti ierobežojot komersantu iespējas izvēlēties regulatīvā perioda garumu. Šo metodikas grozījumu gadījumā var rasties situācija, ka regulatīvā perioda ietvaros būtu jāizmanto kapitāla atdeves likme, kas nav aktualizēta un neatbilst faktiskajai tirgus situācijai. Tādējādi, ja metodikas grozījumi stātos spēkā, lai regulatīvā perioda ietvaros tiktu piemērota aktuāla kapitāla atdeves likme, regulatīvie periodi būtu jāpielāgo divu gadu periodiem. Lai izvairītos no situācijas, ka tiek piemērota novecojusi kapitāla atdeves likme, Conexus uzsver nepieciešamību noteikt kapitāla atdeves likmi reizi gadā, lai sniegtu komersantiem rīcības brīvību izvēlēties regulatīvā perioda garumu. Conexus arī nepiekrīt, ka kapitāla atdeves likmes noteikšana reizi gadā varētu veidot būtisku administratīvo slogu Regulatoram.

2. Metodikas grozījumu 1.4. punktā ir paredzēts atteikties no komersantu izmēra riska prēmijas. Conexus iebilst šiem grozījumiem, norādot, ka kapitāla atdeves likmes noteikšanā tiek piemēroti starptautiski dati un, ievērojot vienotu pieeju kapitāla atdeves likmes datu izvēlē un noteikšanā, būtu jāpiemēro arī izmēra riska prēmija. Starptautiskā mērogā, salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, Latvijas tirgus komersanti ir salīdzinoši mazāki un pēc starptautiskās pieejas būtu piemērojama lielāka riska prēmija, ņemot vērā komersantu izmēru atšķirības. Pētījumu par Eiropas valstu tirgiem¹ norāda uz skaidru sakarību starp uzņēmumu izmēru un papildu izmēra riska prēmiju arī uzņēmumu starpā, kas ir lielāki par Latvijas tirgus komersantiem.

3. Conexus atkārtoti vēlas uzsvērt nepieciešamību iekļaut kapitāla atdeves aprēķinā papildus riska piemaksu 1-2% apmērā dabasgāzes nozares uzņēmumiem, ņemot vērā Eiropas Savienības zaļo kursu un no tā izrietošo komercbanku un kapitāla tirgus pieaugošo vēlmi un prasības sniegt kapitālu ilgtspējīgām investīcijām, tādējādi sadārdzinot iespējas aizņemties fosilās enerģijas infrastruktūras projektiem. Eiropas Banku iestādes pētījumi liecina, ka lielākā

¹ [differences-in-returns-between-small-and-large-companies-in-europe.pdf](#)

daļa kredītiestāžu ilgtspējīgiem projektiem piemēro zemākas procentu likmes un citas saistītās izmaksas.²

Regulators argumentē, ka gāzes nozarē ir iespējamās zaļās investīcijas kā, piemēram, biometāna ievade sistēmā. Conexus aktīvi strādā pie infrastruktūras izveides biometāna ievadei, taču Conexus dati rāda, ka 2024. gadā nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā tika ievadītas 0,07 TWh biometāna, kas ir 0,3 % no gada laikā pārvadītās gāzes apjoma. Biometāna tirgus Latvijā attīstās un Conexus paredz šī tirgus pieaugumu, taču dati liecina, ka būtiskākā daļa no pārvadītās gāzes šobrīd ir fosilais metāns. Conexus strādā pie ilgtspējīgu enerģētikas infrastruktūras risinājumu ieviešanas, taču Latvijas energodrošībai un stabilitātei joprojām būtiska loma ir dabasgāzei.

4. Conexus iebilst, ka Regulators nav ņēmis vērā Conexus ieteikumu paredzēt tiesības atgūt aktīva atlikušo vērtību tādos gadījumos, ja pamatlīdzekļu nomaiņa vai likvidācija pirms minimālā lietderīgā kalpošanas laika ir nepieciešama, tehnoloģiski pamatota un plānota investīciju projekta ietvaros, kas paredzēts Regulatora apstiprinātajā sistēmas attīstības 10 gadu plānā. Conexus pienākums ir nodrošināt efektīvu un drošu sistēmas darbību, kam ir nepieciešamas regulāras investīcijas. Liedzot iespēju komersantam atgūt pamatlīdzekļu atlikušo vērtību pēc pamatlīdzekļu nomaiņas vai likvidācijas, tiek radīta tāda ekonomiska un finansiāla situācija, kas veicina novēlotu investīciju veikšanu tikai pēc tam, kad ir atgūtas visas investīcijas par esošajiem pamatlīdzekļiem. Jaunas investīcijas var būt nepieciešams veikt pirms esošo pamatlīdzekļu vērtības minimālā kalpošanas laika termiņa beigām, lai nodrošinātu drošu un efektīvu infrastruktūras darbību un, sniedzot iespēju komersantam atgūt atlikušo pamatlīdzekļu vērtību, tas veicinātu savlaicīgu investīciju veikšanu, lai komersants varētu nodrošināt sistēmas darbību atbilstoši uzliktajām kvalitātes prasībām.

Cieņā

Valdes loceklis, komercpilnvarnieks

(paraksts*)

Mārtiņš Gode

* Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu.

Māra Bukovska 2 667 12 83
Mara.Bukovska@conexus.lv

² [EBA report on green loans and mortgages_0.pdf](#) (64.lpp)